

Kvinde. Det turde først og fremmest have været hendes Fortjeneste, at „lille Ellen“ sendtes til den Wallinske Skole i Stockholm, hvorfra hun blev Student 1881.

Da Ellens Moder giftede sig anden Gang med en Nordmand, fulgte Datteren med til Christiania, hvor det tillodes hende at studere videre og tage Eksaminer i forskellige Fag hos Universitetslærere, endskønt Universitetet paa det Tidspunkt endnu ikke var aabnet for Kvinder. Det hedder sig, at da Spørgsmaalet om Kvinders Adgang til Universitetet senere forhandlede i Stortinget, nævnedes Frk. Sandelins Studier i Forhandlingen som et for Kvinderne gunstigt Præcedens.

Trods den ungdommelige Livsglæde, der var over Ellen Sandelin i hendes Studietid, siger de, som da kendte hende, at allerede den Gang mærkedes hos hende den dybe, ejendommelige Alvor, der i hendes senere Aar var karakteristisk for hende, trods hendes Livsglæde og Arbejdsfriskhed.

Efter en Tid at have været Lærerinde besluttede Ellen sig til at studere Medicin. Hun blev medicinsk Kandidat fra det Karolinske Institut i Upsala, og 1897 tog hun den medicinske Licentiatgrad i Stockholm. Umiddelbart derefter begyndte hun at praktisere, ligeledes i Stockholm. Kvinderne strømmede snart til hende i store Skarer, thi straks fra Begyndelsen viste det sig, at Ellen Sandelin ejede en sjælden Sikkerhed i at stille en Diagnose. Men det var ikke blot hendes kraftige, opmuntrende Optræden, hendes Omhu og Dygtighed, som skaffede hende den syges Tillid, men ogsaa det store, varme Hjerte og den fine Takt, som mærkedes gennem hendes Handlemaade.

Ellen Sandelin interesserede sig stærkt for Kvindehygiejne og for Sædelighedsspørgsmaal. Dette fik Udtryk saavel i hendes udmærkede Foredrag som i hendes populære Skrifter om disse Spørgsmaal. Blandt hendes Skrifter kan nævnes: „Om ungdomens sedliga Uppfostran“. Da Ellen Sandelin 1902 holdt en Række Foredrag om disse Spørgsmaal i Helsingfors samledes saa store Skarer om hendes Talerstol, at Politiet maatte afspærre Gaden for at forebygge Ulykkestilfælde.

For Kvindesagen arbejdede hun med stor og aldrig svigtende Interesse. Den Værdighed og Takt, hvormed hun i 1906 i Paris repræsenterede sit Land, vakte manges Beundring. „Det var mærkværdigt at se,“ skrev Lady Aberdeen til mig efter hendes Død, „hvor hun vandt alle deres Tillid og Hengivenhed, med hvem hun kom i Berøring — — —“.

Ellen Sandelin havde mange Planer baade med Hensyn til det nationale og det internationale Arbejde for Kvindesagen. Disse Planer fik hun ikke virkeliggjort. En højere Magt havde besluttet det anderledes. Nedbrudt af mere end eet Aars svære legemlige Lidelser, gik hun bort den 7. Maj, efter-

ladende sig en sørgende Moder og en talrig Skare Venner og Patienter.

Helsingfors 7. Juni 1907.

Alexandra Gripenberg.

Kampen for Tilværelsen.

Frøken Lund Jacobsen fortjener megen Tak, fordi hun har rejst en Diskussion om dette saa vigtige Spørgsmaal.

Det vilde være ønskeligt, om det kunde gøres de unge Piger klart, at „Kampen for Tilværelsen“ er et Spørgsmaal, der angaar enhver af dem.

Der er jo efterhaanden ved at vaagne en Forstaaelse af, at det for de unge Piger ikke blot gælder om at blive gifte, men at det baade er en Pligt og en Fordel for dem, om de søger at skabe sig en Stilling, der kan gøre dem til frie, selvstændige Mennesker, saa de ikke nogen Sinde behøver at staa saa kritikløse og afhængige overfor Mændene, som det nu ofte er Tilfældet, hvor Ægteskabet tilsidst bliver en Nødhavn — en sidste Redning for at blive forsørgt. Denne „Spekulation i Ægteskabet“, som ogsaa Frøken Jacobsen skriver, bør udryddes, ikke blot fordi den saa ofte slaar fejl, men fordi den i sig selv er umoralsk — og saa længe dette ikke er blevet Kvinderne klart, staar det kun daarligt til med „Kvindesagen“.

Men, som sagt, der er dog vist ved at vaagne en Forstaaelse heraf, en Lyst til at „være med“. Og dog er der langt igen! Som Frøken Jacobsen ogsaa paaviser, og som enhver daglig kan overbevise sig om, er der hverken hos Forældrene eller de unge Piger selv nogen virkelig Forstaaelse af, hvilket Arbejde der fordres af dem. De vil nok være med, men ikke ofre deres Fornøjelser eller den Tid, der er nødvendig for at lære noget ordentligt. De forstaar ikke, at de ved med „Halvuddannelse“ at arbejde for en ringe Løn paa en Gang skader deres Stilling overfor Mændene, hvem de mere eller mindre bevidst byder en højst beklagelig „Smudskonkurrence“, og sig selv som Arbejdere i og for sig ved at vurdere deres eget Arbejde saa lavt.

Det kan ikke alvorligt nok forklares de unge Piger, i hvilken Grad „Kampen for Tilværelsen“ nu til Dags er staaende, og at det aldeles ikke nytter at kaste sig ud i denne Kamp, naar man ikke har de rette Vaaben med: de, som ene bestaar i en grundig Uddannelse og en alsidig Forstaaelse af Kampens Maal og Betydning.

Frøken Jacobsen peger paa Fagforeningerne, og hun har utvivlsomt Ret. Kun maa pointeres, at Fagforeningernes Opgave jo først begynder, naar Læretiden er endt. Og det er denne, det fore-